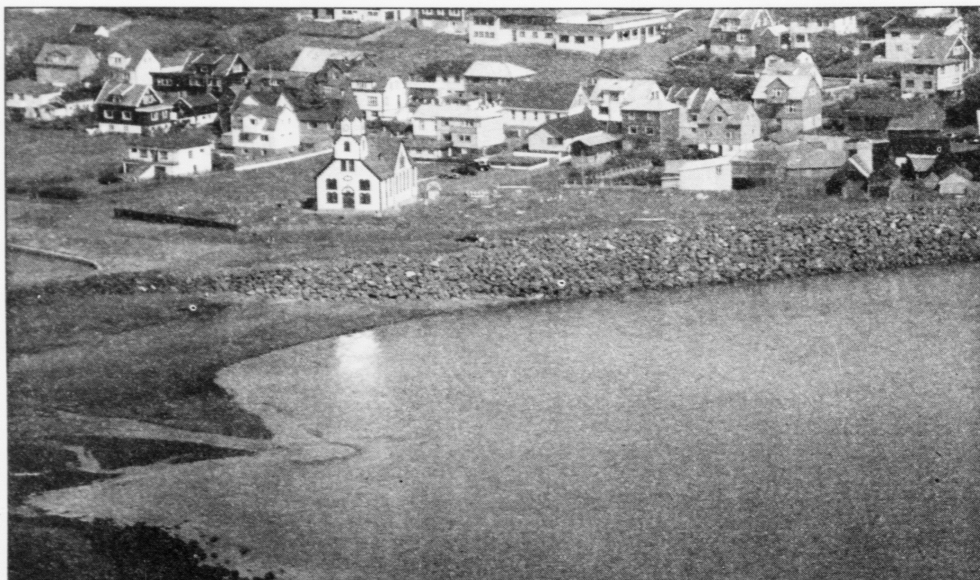

Eyðin fór við skipi sínum á land í Eyðansurð og bygdi av vrakgóði Eyðansstovu í Sandavági (Mynd E. Joensen)

EDVARD JOENSEN

Á sandinum í Sandavági, har, stutt hagani, áin rennur oman, er Eyðansurðin.

Søgnin sigur, at útlendingur, onkur vil vera við, at hann var norðmaður, men ikki vikingur, kom við skipi hendaðvegin.

Tá var urð við stórum malagróti beint út fyri ánni. Hendað urðin kom bara undan á fjøru.

Skipið fór á land í teirri urðini.

Urðin er har enn, men er ikki so stór nú, sum hon skal hava verið, tá hendað hendingin fór fram. Í nýggjari tíð er soleiðis skapt, at urðin sæst á fjøru, men er undir á flóð.

Søgnin sigur, at skipsmanningin varð bjargað.

Nevndur verður bara ein maður kortini, og tað var Eyðin.

Eyðansurð

Søgn er, at fremmant skip fór á land í Sandavági, og manningin varð bjargað. Maður, nevndur Eyðin, var ein teirra. Hann bjargaði tilfari av skipinum og bygdi av tí Eyðansstovu

Hann bjargaði tí tilfari, hann kundi, av skipinum og bygdi sær hús í Sandavági. Hetta var Eyðansstova, og er húsanavnið varðveitt til dagin í dag.

Hepnir hava teir hóast alt verið, at teir eru farnir á land beint har, tí hetta var eitt tað frægasta staðið at stranda yvirhøvur, sigur heimildarmaður okkara, Sigurd Petersen.

Sandavágur er brimpláss, men kemst at sandinum, er góður møguleiki fyri at sleppa á land.

Júst nær hendað hending hevur verið, ber ikki til at tíðarfesta. Men kanska einaferð eftir ár 1200.

Men søgn er ofta soleiðis, at ikki kann nakað prógvast av tí, sagt verður frá.

Tó er søgnin um Eyðansurð kortini eitt undantak.

Einaferð í fimtiárunum varnaðust sandavágsmenn í eini harðari mysing, at eitt hvørt timburkent stakk upp millum steinarnar í urðini, sum tá lá rættiliga turr.

Maður fór av húsi at grava til at staðfesta, um hetta mundi vera skip Eyðans, ið kortini lá her einar átta öldir eftir, at tað var farið á land.

Ikki vóru amboðini onnur

enn spaki og hakkari, so smátt gekk.

Men so mikið varð grivið kortini, at staðfest varð, at hetta var stevnið á einum skipið, teir høvdu funnið.

Teir sóu stevnið, ein part av kjöli og okkurt band. Eik var, og tyðuligt, at hetta var ein stór skúta, teir høvdu funnið.

Roynt varð í fleiri dagar at grava hetta leyst.

Men stutt var fjøran, og tá flóddi, varð sjálvandi alt fylt aftur við sandi og slíkum, sjógvurin bar við sær.

Grivið var so í nakrar dagar, hvørja ferð fjøra var. Men at enda máttu teir gevast. Tá høvdu teir tó fingið eitt petti av stevnum leyst og drigið tað niðan undir kirkjugarðin.

Hetta var tað, skipsmenninir í síni tíð ikki hava fingið bjargað, tí tað hevur ligið ov djúpt tá.

Alt hitt, teir hava kunnað brotið leyst, hava teir rímligt tikið og brúkt til húsin.

Har lá tað so eina tíð, til tað fórst.

Heimildarmaður okkara, Sigurd Petersen, sigur seg ikki vita, hvat varð av tí.

Men hendingin prógvaði, at søgnin um Eyðansurð og Eyðansstovu hevur hald í veruleikanum.

EDVARD JOENSEN

Sandavágur er brimpláss. Og lendingarviðurskiftini hava heilt at nýggjari tíð verið rættiliga vánalig.

Sum so mangan aðra staðni var hellan nýtt. Og onkuntíð sandurin.

Men lógvin er lúnut og tað hevur meira enn so hent seg, at bátar eru koppaðir, greiðir Sigurd Petersen frá.

Vóru bátar á útróðri, og knappligt brim kom, royndu teir at meta um lógir, meðan róað varð inn eftir vágini. Teir mettu eftir bakkanum inn eftir, hvussu líkindini vóru. So varð biða eftir lógum, og síðan hildið á.

Slikar dagar varð ofta roynt at lenda á sandinum. Men tað var ikki altíð, tað eydnaðist kortini.

Viðhvørt kom fyri, at báturin fór tvørvur í brotinum.

Einaferð kom ein bátur við trimum monnum inn móti sandinum.

Menn sótu á Neystatrænum og eygleiddu hann, meðan hann kom inneftir. Hesir menninir vóru komnir oman at taka í móti, tí líkindini vóru soleiðis, at illa fór at vera lendaði.

Lendingarviðurskifti

Hóast nógvur útróður hevur verið í Sandavági, og lendingarviðurskiftini vánalig, eru ongar størri vanlukkur henda á vágini

Báturin holvdist, og allir menninir, sum vera man, á bláman.

Eindir tveir mans á landi lupu í havið og svumu út til bátin. Teir fingi vent bátinum, og tá komu tveir mans undan. Men tann triði var farin undir, og sást ikki aftur, fyrr enn teir høvdu fingið bátin rættiliga burturfrá.

Í Miðvági var altíð lendaði

Kortini vórðu allir tríggir menninir bjargaðir. Tveir teirra høvdu ongan skaða fingið yvirhøvur og gingi sjálvir til hús.

Men tann triði var so mikið illa fyríkomin, at hann legðist í songina og varð liggjandi eina tíð. Men hann kom tó fyri seg aftur.

Hetta hendi fyri einum 70 - 80 árum síðani.

Eisini seinni er tað komið

fyri, at bátur er koppaður á lónni.

Sigurd Petersen sigur, at í hansara tíð er bátur við smádreingjum koppaður. Men teir vóru kvikir og lupu út í góðari tíð.

Og tað hann veit, er eingin sjálátin inni á Sandavági.

At so væl hevur gingið sandavágsmönnum, er helst tí, at Miðvágur er næsti granni.

Mangan hevur verið at hoyrt um bátar, sum farnir eru fyri lendingini í ymsum bygdam í Føroyum.

Hetta hevur ivaleyst verið tí, at eingin valmöguleiki hevur verið, tá lendast skuldi. So menn hava tikið kjansir og roynt at sloppið upp á land, har vanligt var at lenda.

Sandavágsmenn hava tó ikki havt fyri neyðini at taka nokur óráð fyri, um ikki var

lendaði í heimbygðini.

Róað varð til Miðvágs, og har var altíð lendaði. Kyrrupláss er.

Og hetta, heldur Sigurd Petersen, man vera ein grund til, at Sandavágur er spardur fyri slikar vanlukkur, sum ofta hava rakt aðrar bygdir.

Í dag sigla sandavágsmenn við størri bátum fram við gomlu lendingini á gjónni inn í bátahylin í Sandavági (Mynd : Edvard Joensen)